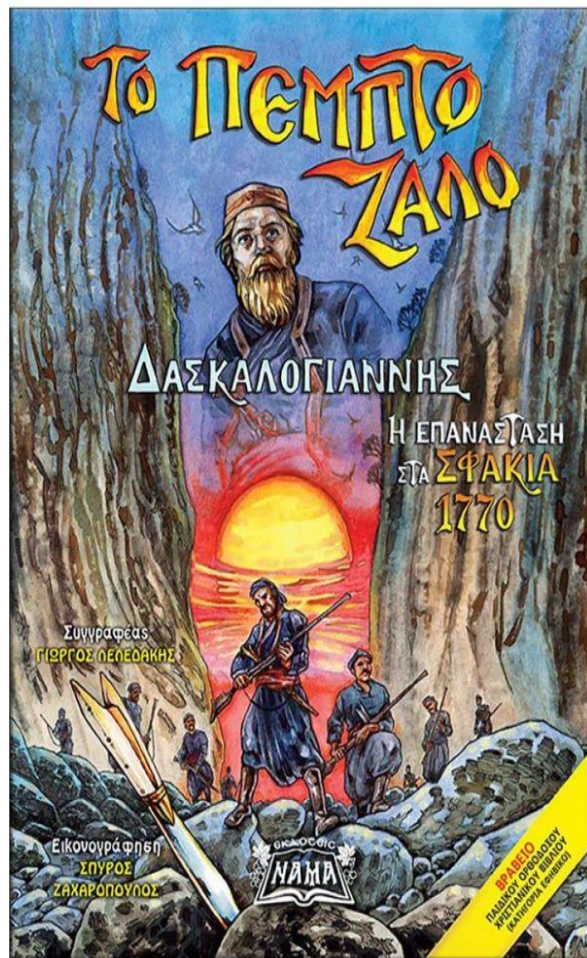

«Το πέμπτο ζάλο – Δασκαλογιάννης»: ένα ιστορικό έπος διαμορφωμένο σε κόμικ

- Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε, όχι μόνο τους διάσημους ηθοποιούς, τραγουδιστές και παίχτες «ριάλιτι» (νέο φρούτο αυτό) να είναι πασίγνωστοι, αλλά και τους υπερήρωες των αμερικάνικων κόμικς να κερδίζουν έδαφος στη φαντασία και το ενδιαφέρον του παγκόσμιου και του ελληνικού κοινού, όχι μόνο των εφήβων, αλλά και των ενηλίκων – τόσο μέσα από τα κόμικς, όσο και μέσα από σειρές τηλεοπτικών και κινηματογραφικών υπερπαραγωγών. Το κοινό συναρπάζεται και συγκινείται από τις περιπέτειες, το ήθος και την αυτοθυσία του Κάπταιν Αμέρικα, του Άιρον Μαν, του Σούπερμαν και του Μπάτμαν (σε περιπέτειες φαντασίας όντως ενδιαφέρουσες, αλλά σκοτεινές και ξένες προς τον δικό μας πολιτισμό), αλλά αγνοεί τις περιπέτειες, το ήθος και την αυτοθυσία των ίδιων των παππούδων του (των απλών ανθρώπων του μόχθου, που πάρα πολλές φορές έγιναν και υπεράνθρωποι πολεμιστές), καθώς και των ίδιων των δικών μας κοινωνικών και πολεμικών αγωνιστών.

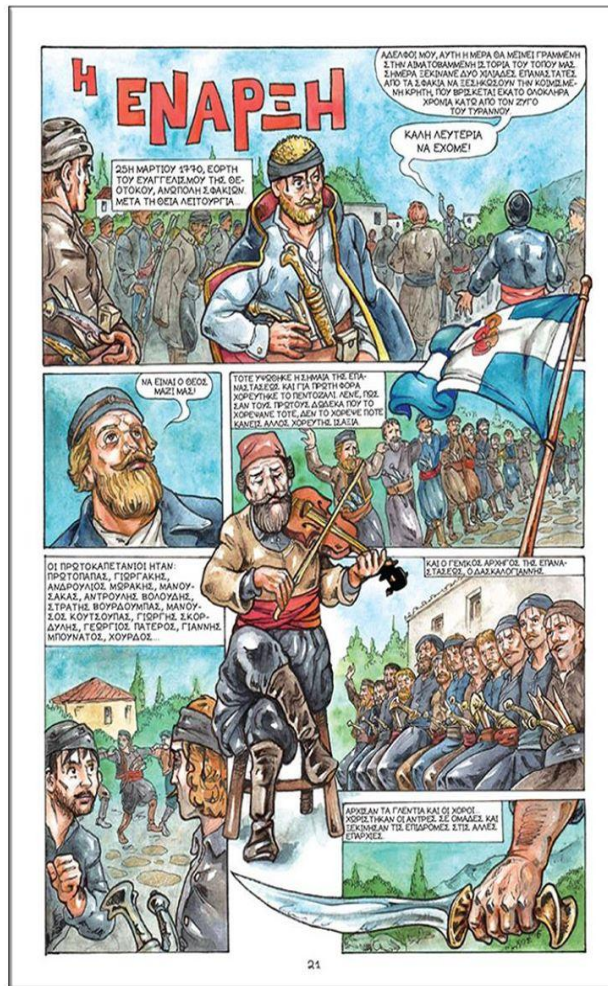
- Έτσι, **ήρθε η ώρα και ο Δασκαλογιάννης να γίνει ήρωας σε κόμικ**, και μέσω αυτού του κόμικ να μπει στο σπίτι, στην οικογένεια, στο νου και την ψυχή κάθε αναγνώστη της νέας γενιάς, ώστε, ως σύμβολο του αγωνιζόμενου ανθρώπου, να μεταδώσει το μήνυμά του στην εποχή μας, που τόση ανάγκη έχει από προσωπικότητες που θα δώσουν έμπνευση και θα αφυπνίσουν την αξιοπρέπεια και την αυτοπεποίθηση του λαού μας και τη δίψα του για ελευθερία. Το κόμικ αυτό (ακριβέστερα, graphic novel, δηλαδή ένα

εικονογραφημένο μυθιστόρημα) δημιούργησε ο [17χρονος πολυτάλαντος Ρεθεμνιώτης](#) Γιώργος Λελεδάκης, μαθητής λυκείου, που ζει με τους γονείς του και την πολύτεκνη οικογένειά τους στο Ατσιπόπουλο Ρεθύμνου, και το εικονογράφησε ο ζωγράφος Σπύρος Ζαχαρόπουλος .

- Ο συγγραφέας αξιοποιεί στο έργο τον (πολύ μεταγενέστερο, της δεκαετίας του 1980) μύθο ότι ο χορός πεντοζάλης συνδέεται με την Επανάσταση του Δασκαλογιάννη, ότι δηλαδή ο κορυφαίος βιολάτορας Στεφανής Τριανταφυλλάκης ή Κιώρος από τις Λουσακίες Κισσάμου, υποτίθεται, επινόησε τον

συγκεκριμένο χορό μετά από πρόσκληση του Δασκαλογιάννη, για να δώσει έμπνευση στους επαναστάτες. Υποτίθεται ότι ο χορός ονομάστηκε «πεντοζάλι» από τον χαρακτηρισμό της Επανάστασης ως «πέμπτου ζάλου» (βήματος) στην πορεία για την ελευθερία, μετρώντας ως τέσσερα πρώτα ζάλα κάποιες επαναστάσεις και εξεγέρσεις που άρχισαν από την εποχή της Ενετοκρατίας (που είχε αρχίσει στην Κρήτη το 1211 και την οποία διαδέχτηκε αμέσως η Τουρκοκρατία, χωρίς να μεσολαβήσει ελεύθερη περίοδος). Παρότι

αυτά [δεν έχουν ιστορική βάση](#), αξιοποιούνται λογοτεχνικά και από εκεί προέρχεται και ο τίτλος του βιβλίου «Το πέμπτο ζάλο».

Το τραγούδι του Δασκαλογιάννη

- Το 1786, το τραγικό τέλος της επανάστασης του Δασκαλογιάννη, εξιστορεί στο ποίημα που συνέθεσε ο αγράμματος τυροκόμος από το Μουρί Σφακίων, μπάρμπα Μπατζελιός. Εάν δεν υπήρχε το τραγούδι τούτο και το σχετικό κεφάλαιο της ιστορίας του Παπαδοπετράκη που το συνέγραψε συγκεντρώνοντας εκατό χρόνια αργότερα διάσπαρτα στοιχεία από την παράδοση, πιθανόν η επανάσταση του Δασκαλογιάννη να είχε λησμονηθεί εντελώς.

- Ο μπάρμπα Μπατζελιός (Παντελής), πολεμιστής του Δασκαλογιάννη, συνέθεσε το Τραγούδι του Δασκαλογιάννη, ένα έπος 1034 στίχων, που το υπαγόρευσε στον Αναγνώστη του παπά Σήφη Σκορδύλη, ο οποίος το κατέγραψε, γιατί ο ίδιος ο μπάρμπα Μπατζελιός ήταν εντελώς αγράμματος (το θυμόταν όλο απ' έξω, όπως οι αρχαίοι επικοί ποιητές). Το συγκλονιστικό στιγμιότυπο της αφήγησης περιγράφεται από τον Αναγνώστη (που προφανώς ήταν κι αυτός ριμαδόρος, δηλαδή λαϊκός ποιητής) στο συγκινητικό επίλογο του ποιήματος.
- Εκτός από την ιστορική και την ποιητική αξία του έργου, εντυπωσιακά είναι τα κοινά στοιχεία του με την αρχαία επική ποίηση και ιδιαίτερα με τα ομηρικά έργα μεταξύ των άλλων, η επανάληψη κάποιων φράσεων ή, σπάνια, και ολόκληρων στίχων (απαραίτητο για κάποιους που δεν έγραφαν, αλλά μόνο θυμούνταν απ' έξω τόσες εκατοντάδες στίχους), καθώς και το ότι ξεκινά με επίκληση του ποιητή στο Θεό να τον βοηθήσει να φέρει σε πέρας την προσπάθειά του, όπως ο Όμηρος ξεκινούσε με τη γνωστή επίκληση στη Μούσα. Από τα κυριότερα κοινά στοιχεία όμως είναι η εξιστόρηση των μαχών, ο τρόπος περιγραφής του ήρωα και η αφήγηση των διαλόγων και των αντιπαραθέσεων ανάμεσα στα πρόσωπα του έργου είναι φανερό ότι ο ποιητής δεν έχει στο νου του μόνο να εξιστορήσει τα γεγονότα, αλλά

αναδημιουργεί, με γνήσιο λογοτεχνικό πνεύμα, μέσα στο έργο του ολόκληρο τον κόσμο στον οποίο διαδραματίζεται η τραγωδία γράφει ένα έμμετρο μυθιστόρημα.

- Το 1978 ο αξέχαστος παπά Άγγελος Ψυλλάκης ηχογράφησε μεγάλο μέρος του τραγουδιού, σε παραδοσιακό σκοπό, στο δίσκο Το Τραγούδι του Δασκαλογιάννη (Calypso 80001).
Εμείς το παίρνομε από το εξαιρετο βιβλίο του Σφακιανού δημοσιογράφου, ερευνητή και συγγραφέα Πάρι Στ. Κελαϊδή Η Επανάσταση του Δασκαλογιάννη (εκδ. «Καράβι και Τόξο», Αθήνα 1978) σε μερική αντιπαραβολή με την έκδοση του Βασίλη Λαούρδα (Το Τραγούδι του Δασκαλογιάννη, εκδ. Μουρμέλ, Ηράκλειον Κρήτης 1947) και το μεταφέρουμε στη σημερινή ορθογραφία. Για τις υποσημειώσεις συμβουλευτήκαμε αρκετές φορές το αναλυτικό γλωσσάρι του βιβλίου.
- Στην πλήρως σχολιασμένη, ιστορικά και φιλολογικά, έκδοση του Βασίλη Λαούρδα (Το Τραγούδι του Δασκαλογιάννη, εκδ. Μουρμέλ, Ηράκλειον Κρήτης 1947) επισημαίνονται τρεις ανακρίβειες στα ιστορικά στοιχεία που δίδει ο μπάρμπα Μπατζελιός:
Ότι οι Σφακιανοί δεν ήταν απαλλαγμένοι από φόρους, όπως αναφέρεται στο Τραγούδι, ότι ο Πρωτόπαπας, που ήταν θεός του Δασκαλογιάννη, συνελήφθη στα Σφακιά, σύμφωνα με τις τουρκικές αναφορές της εποχής, και όχι συνοδεύοντας το Δασκαλογιάννη, μαζί με τους άλλους, στο Ηράκλειο, ότι το μαρτύριο του Δασκαλογιάννη συνέβη όχι αμέσως, αλλά μετά από έναν ολόκληρο χρόνο αιχμαλωσίας (17 Ιουνίου 1771).
Κατά τον ίδιο το σχολιαστή, οι ανακρίβειες αυτές (παρόλο που πρέπει να κάνουν τον ιστορικό ερευνητή προσεκτικό στην αξιοποίηση του Τραγουδιού) καθόλου δε μειώνουν την αξία του ποιήματος· αντίθετα, «αναβαθμίζουν λογοτεχνικά την πραγματικότητα», εκφράζοντας καθαρότερα αυτά που όφειλε ο ποιητής να τονίσει.

Θέ μου, καί δός μου φώτισι, καρδιά ἴσάν τὸ καζάνη,

νά κάτσω νά συλλογιαστῶ τὸ Δάσκαλο τὸ Γιάννη·

Θέ μου, καί δός μου λογισμό καί μπόρεσι, ν' ἀρχίξω,

τὸ Δάσκαλο τὸν ἴσακουστό πρικια¹ νά τραγουδήξω·

Θέ μου, καί δός μ' ἀπομονή καί νοῦν εἰς τὸ κεφάλι,

ν' ἀναθιβάλλω καί νά εἰπῶ καί τῶν Σφακιῶν τὰ βάλη.

Ἦτον ὁ μπέης τῆ Βλαχιᾶς κ' ὁ μπέης ἴπου τῆ Μάνη,
κρυφομιλίες εἶχασι μέ τὸ Δασκαλογιάννη

απού 'τόνε ξεχωριστός σέ πλούτη κ' άξιωσύνη,
μέ τήν καρδιά τοῦ τό 'θέλε τή Κρήτη 'Ρωμηοσύνη
κάθε Λαμπρή καί Κυριακή ἔβανε τό Καπέλλο,
καί τοῦ Πρωτόπαπα 'λέγε «τό Μόσκοβο θά φέρω
νά τά συδράμη τά Σφακιά τσοί Τούρκους νά ζυγώξουν,
καί γιά τή Κόκκινη Μηλιά δρόμον νά τῶν ἐδώσουν
μά κ' όποιοί τωνε θέλουσι 'ς τήν Κρήτη ν' άπομείνουν,
σταυρό νά προσκυνήσουσι καί χρισθιανοί νά γείνουν».
μά 'λέγε κ' ό Πρωτόπαπας «Δάσκαλε τά λογιάζεις,
θά τά σκλαβώσης τά Σφακιά μ' αύτά 'ποῦ λογαριάζεις
κ' άν 'αί τό μάθ' ό βασιλειᾶς, Τουρκιά θά μάσε φέρη,
νά δίδωμε δοσίματα, 'σάν κ' είς τά Κάτω μέρη
νά δίδωμε δοσίματα, νά δίδωμε χαράτζια
μή μάσε πέψ' ό βασιλειᾶς χιλιάδες μπαϊράκια
νά δίδωμαι δοσίματα, χαράτζια κάθε χρόνο,
μή μάσε πέψη καί Τουρκιά, νά μάσε ζώση πόνο.
Δάσκαλε Γιάννη, σώπασε, τή Κρήτη μή ξεβγάλης,
τά παλληκάρια τῶν Σφακιῶν είς τή φωθιά θά βάλης».
«Σώπαιν' έσύ Πρωτόπαπα μ' άκόμη δέ σου τό 'πά,
έγώ θά ύπάω τό σταυρόν είς τῶν Χανιῶ τή πόρτα,
έγώ θά ύπάω τό σταυρό 'ς τή πόρτα νά κολλήσω,
καί μέ τση λεμονόκουπες ὄξω θά τσοί πορίσω.
Δέ δίδω 'γώ δοσίματα, δέ δίδω 'γώ χαράτζια,
κί 'ς μάς έπέψ' ό βασιλειᾶς χιλιάδες μπαϊράκια
'ς μάς έπέψ' ό βασιλειᾶς άσκέρια καί πασάδες,

μά ἔχουσιν ἄντρες τὰ Σφακιά κ' ἄξιουσ πολεμιστάδες
ἔχουσιν ἄντρες τὰ Σφακιά ἄξιους καί παλληκάρια,
οὔλης τσῆ Κρήτης τῆ Τουρκιά νά τῆνε φᾶν τὰ ψάρια,
οὔλης τσῆ Κρήτης τῆ Τουρκιά ἔς τῆ θάλασσα νά ρίξουν,
καί λίγους νά τσ' ἀφήσουνε ἔς τῆ χῶρες νά γυρίσουν
καί μέ τσοί πρώτους του Μωρηᾶ ἔχομε συμφωνίες,
τσοί Τούρκους νά τσοί διώξωμε νά ὑπάσι τῆ Χιντίες.
Μέ τῆ Βλαχιᾶς τὸ πρίτζιπα ἔχομε ἔμιλημένα,
Τοῦρκο νά μὴν ἀφήσωμεν ἔς τὸ τόπο μᾶς κιανένα
κ' ὁ Μόσκοβος ὀγλήγορα καράβια θέ νά πέψη,
τσοί δουλωμένους τσοί Ἑρωμηούς μέ μιᾶς νά ξεμιστέψη.
Δείχνει του καί τὰ γράμματα ποῦ ἔχ' ἀπού τῆ Ἑρυσσία,
κ' ἀπό τὸ Μπέη τοῦ Μωρηᾶ καί Μπέη τῆ Βλαχίας
ποῦ μέσα κεῖ τοῦ λέγασι «Δάσκαλε χαζιρεύγου,
καράβια ἔπου τῆ Μοσκοβιά κ' ἀσκέρια θά κατέβου,
καί ἔσαν ἀκούσης πόλεμο σέ τοῦτα δά τὰ μέρη,
νά ξεκινήσης τὸ εὐτύς μέ οὔλο σου τ' ἀσκέρι.
Τὰ παλληκάρια τῶ Σφακιῶ ἔς τσοί Τούρκους νά μολάρης,
νά μὴ τωνε χωστή πεζός μοιδέ καί καβαλλάρης
καί τῆ Τουρκιά οὔλοι μαζύ νά τῆνε πολεμοῦμε,
ἔλευτερη τῆ πατρίδα μᾶς ὀγλήγορα νά ἰδοῦμε».
«Ἐκουσες δά, Πρωτόπαπα, τὰ πράμματα πῶς ἔπάσι,
οὔλ' οἱ Ἑρωμηοὶ θά σηκωθοῦν καί τῆ Τουρκιά θά φάσι
μά θέ νά περιμένωμε γιά νά χαζιρευτούσι,
τὰ κάτεργα τοῦ Μόσκοβου κάτω νά καταιβούσι.
Καί τές χαρά ἔς τσοί Σφακιανούς εἰς τὸν καιρὸν ἐτοῦτο,
γιατί θά ἔλευτερώσουσι τῆ Κρητ' ἀπό τὸ Τοῦρκο»·
ἔτότες κ' ὁ Πρωτόπαπας κουνεῖ τῆ κεφαλή του,

συλλογιασμένος 'βρίσκεται πολλά θωρ' ἢ ψυχὴ του.
«Δάσκαλε Γιάννη, λέει του, ἔλα `ς τὸ λοῖσμό σου,
οὔλης τσῆ Κρήτης τὸ λαὸ θὰ πάρης `ς τὸ λαιμὸ σου.
καὶ θεὸ νὰ βάλης τὰ Σφακιά, ἐκεῖ 'πού δέ χωροῦσι,
οὔλ' οἱ πασάδες κ' ἡ Τουρκιά ἐπά θὰ μαζωχτούσι.
κ' ὥστε νὰ 'ρθοῦν τὰ κάτεργα κ' ὁ Μόσκοβος νὰ φτάξη,
δὲ θὰ 'χη σπίτι Σφακιανὸς εἰς τὰ Σφακιά νὰ κάτση,
τὰ παλληκάρια τῶ Σφακιῶ θεὸ νὰ 'λιγολαῖσουν,
καὶ χῆρες κ' ὄρφανὰ παιδιὰ ὀπίσω τῶν θ' ἄφησου.
τὰ παλληκάρια τῶ Σφακιῶ ἄδικα θὰ χαθοῦσι,
καὶ τὰ Σφακι' ἀνωφέλευτα θὰ ὑπᾶ νὰ σκλαβωθοῦσι».
Καὶ παίρνει τὸ μπινίσι του, πάει `ς τὴ ἐκκλησιά του,
γιά νὰ διαβάση τὸ 'σπερνό, ταχυὰ τὴ λειτουργιά του.
καὶ παίρνει τὸ μπινίσι τοῦ πάει `ς τὴ ἐκκλησία,
παράκλησι γιά τσοὶ 'Ρωμηοὺς κάνη `ς τὴν Παναγία.
Μὰ 'ρθασι πάλι γράμματα καὶ τοῦ Δασκαλογιάννη,
πῶς ἐσηκώθηκ' ἡ Βλαχιά, κ' ἡ 'Ρούμελη κ' ἡ Μάνη
πῶς τὸν Μωρητὰ Μοσκόβικες ἀρμάδες τριγυρίζου,
κ' εἰς τὴ στερεὰ σιμώνουσι, τὰ κάστρα φοβερίζου
κ' εἰς τὰ νησιά πηγαίνουσι, τριγύρου σολατζάρου,
κ' οὔλα τὰ κάστρα τῶν Τουρκῶν 'γλήγορα θεὸ νὰ πάρου.
Καθίζει, γράφει γράμματα μὲ μπένα καὶ μελάνη,
νὰ μαζωχτοῦν οἱ γέροντες κ' οὔλ' οἱ μεγαλουσιάνοι·
γράφει σὲ οὔλα τὰ Σφακιά, γιά νὰ πρεμαζωχτούσι,
νὰ τῶνε δεῖξη γράμματα κ' ἀπηλογία νὰ 'πούσι, 86/1032
νὰ τῶνε δεῖξη γράμματα 'ποῦ 'ρθασιν ἀπὸ 'πάνω,
κ' εἰς τὸ Μωρητὰ 'σηκώσασι πόλεμο τοῦ Σουλτάνο.
Μαζώνουνται κ' οἱ γέροντες κ' οὔλ' οἱ μεγαλουσιάνοι,

κ' ἄπ' ἧς ἔμαζωχτήκασι, γυρίζει καί τῶν κάνει·
«ἄρχοντες νά γροικήσετε τό βιαστικό χαμπέρι,
ἐπλάκωσεν ὁ Μόσκοβος εἰς τοῦ Μωρηᾶ τὰ μέρη.
ἀπό καιρό σᾶς τό 'λεγα γιά νά χαζιρευτοῦμε,
τή Κρήτη τή πατρίδα μᾶς 'λεύτερη νά τή 'δοῦμε».
Κ' ὄντιμως ὁ Πρωτόπαπας εἶχε 'λιγάκι γνῶσι,
κ' ἐγύρισε καί λέει του «νά μήν ἤθελε σῶση.
γιατ' ἀπό χρόνους ἡ Τουρκιά 'λίγ' ἀφορμή τή θέλει,
νά 'βγή νά κάμη τὰ Σφακιά ἐδέτ' ἀπού τὰ θέλει».
Μά 'κείνος βᾶγνει τή γραφή 'πού τοῦ 'ρθεν ἀπό 'πάνω,
πῶς ἐσηκώσανοι 'Ρωμηοί πόλεμο τοῦ Σουλτάνο.
καί βᾶνει καί τὰ γράμματα 'ποῦ 'χεν ἀπού τή Μάνη
πῶς ἐκαταῖβ' ὁ Μόσκοβος κάτ' ἀπού τό ποτάμι,
κ' ἐφτάξαν τὰ καράβια τοῦ κ' ἐπιάσα τὰ Μπουγάζια,
κ' ἄλλα 'ρθασιν εἰς τό Μωρηά γιά νά φυλάγουν βάρδια.
κ' ἄπ' ἧς τῶν τ' ἀποδιάβασεν ὁ Δάσκαλος, 'ρωτά τσοί,
νά εἰποῦν κ' αὐτοί τή γνώμη τῶν κ' ἴντα βουλή νά πιάση.
Κ' ἐκεῖν' ἀποκριθήκασι, πῶς θέ νά τ' ἀκλουθοῦσι,
τσή 'Ρωμησύνης τόν ὄχθρό οὔλοι νά πολεμοῦσι.
«Δάσκαλε Γιάννη, σπούδαζε, καί κάμ' ὅτι σ' ἀρέσει,
πριχοῦ σηκῶσ' ὁ βασιλεῖᾶς Τουρκιά νά μάσε πέψη,
μά 'μεῖς χαζίρικ' εἴμεσταν `ς τόν πόλεμο νά 'μπούμε,
τή Κρήτ' ἀπού τὰ βάσανα 'λεύτερη νά τή δοῦμε.
Ἄρματα δέ μᾶς λείπουνται καί μονετζιά 'ναι πλήθια,
τή Παναγία θά 'χωμε καί τό Χριστό βοήθεια». 114/1032

Λέει τῶνε κ' ὁ Δάσκαλος «εὐτύς ν' ὄρδινιαστουσι,
καί νά μονομεριάσουσι κάτω νά καταιβοῦσι,
ν' ἀρχιξουσι τό πόλεμο, γιατ' ὁ καιρός σπουδάζει,

κ' ό Μόσκοβος τό 'πάτησε τσή Πόλις τό μπουγάζι».
Πιάνει, βουλλόνει μία γραφή, πέμπει τή τοῦ Σουλτάνο,
για νά σηκώση τή Τουρκιά άπού τή Κρήτ' άπάνω,
γῆ νά σηκώση τή Τουρκιά άπού τά τρία κάστρη,
γῆ θά τοῦ κάμη πόλεμο κ' οὔλα θά τά χαλάση.
Μά ἔμαθε τό κ' ό πασάς, άπ' ὠριζε τσή χῶρες:
πῶς 'ς τά Σφακιά 'σηκώσασι σαντζάκια καί παπιόρες.
'Σ τό 'Ρέθεμνος κ' εἰς τά Χανιά τό μουκαρέμι φτάνει,
καί πέμπει καί τοῦ βασιλειά 'ς τήν Πόλι τό φερμάνι·
Νά ζῆς, άφέντη βασιλειά, καί πές μου πῶς νά διάξω,
γῆ νά τά' άφήσω τά Σφακιά, γῆ οὔλα νά τά κάψω;
γιατ' ἔξεμυγιαστηκασι νά πάρουν ἴσια κάτω,
κ' οὔλη τή Κρήτη 'γλήγορα θά κάμουν άνω κάτω.
Πόλεμον ἔσηκώσανε τσοί Τούρκους νά ζυγώξου,
σταυρό νά προσκυνήσουσι γῆ οὔλους νά τσοί σκοτώσου.
Πόλεμον ἔσηκώσασι κεφάλι τσ' άφεδιᾶς σου,
νά παρουσι τσοί τόπους σου, νά διώξου τά παιδιά σου.
καί καθ' ἡμέρα βιαστικά μας πέμπουσι μαντάτα,
νά φύγωμεν όγλήγορα, νά 'φήσωμε τά κάστρα,
νά τῶν ἔπαραιτήσωμε κλειδιά καί τοπανάδες,
νά ύπᾶμε νά μισέψωμεν άσκέρια καί πασάδες.
Μά γράφει τοῦ κ' ό βασιλειᾶς άνήμενε 'λιγάκι,
καί ἄς τσοί κ' ἄς ἔσηκώσανε πόλεμο καί σαντζά

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ

Το 2010, με αφορμή την επέτειο 240 χρόνων από τον μαρτυρικό θάνατο του επαναστάτη Δασκαλογιάννη, το έργο του Φώτη Κωνσταντινίδη

«Δασκαλογιάννης» σε σκηνοθεσία του Τηλέμαχου Μουτσαδάκη, έδωσε την ευκαιρία στον κόσμο να μάθει για αυτόν τον ήρωα που δυστυχώς έμεινε άγνωστος για πολλούς. “Ο Δασκαλογιάννης ήταν εμπνευσμένος από τα ιδεώδη του ελληνισμού και προσπάθησε να τα μεταφέρει στον αγώνα” σχολιάζει ο κ. Τηλέμαχος Μουτσαδάκης και προσθέτει

“Ο Δασκαλογιάννης είχε γνωριμίες και για αυτό και ήξερε για την επανάσταση που ξεκινούσε στην Ευρώπη και αγωνίστηκε να την μεταφέρει στην Κρήτη”.

“Η παράσταση είναι μια θεατρική μονογραφία του ηρώα της ιστορίας μας, του Δασκαλογιάννη” δηλώνει ο κ. Μουτσαδάκης και στη συνέχεια λέει

“Το έργο εμφανίζει το όλο θέμα προσιτό στο κοινό γιατί εμφανίζει τα σύμβολα που έχουν εμπνεύσει τον Δασκαλογιάννη μέσα από μια εξπρεσιονιστική τεχνική, ενώ δίνει προσοχή στο δράμα”.

“Ήταν μεγάλη η ευθύνη να αναλάβω να υποδυθώ τον Δασκαλογιάννη” αναφέρει ο ηθοποιός και πρωταγωνιστής της παράστασης Νίκος Βερλέκης και προσθέτει

“Ο Δασκαλογιάννης δεν είναι ρόλος. Δεν μπορώ να τον δω σαν ρόλο, γιατί δεν μπορεί να ερμηνευτεί. Προσπαθώ να είμαι ο Δασκαλογιάννης να μην υποδύομαι απλά”.

Ενώ, όπως δηλώνει ο γνωστός ηθοποιός η μεγαλύτερη επιβράβευση που δέχτηκε για την παράσταση ήταν από ένα μεγάλο άνθρωπο, ο οποίος αν και ορχικά δεν ήθελε να δει την παράσταση, όταν τελικά την είδε νόμιζε ότι δεν έβλεπε τον Δασκαλογιάννη ηθοποιό, αλλά τον ίδιο Δασκαλογιάννη.

“Η παράσταση είναι πολύ σημαντική για την Κρήτη. Είμαστε περήφανοι που το νησί μας γίνεται επίκεντρο και πολλές προσωπικότητες σαν τον Δασκαλογιάννη και τον Καπετάν Μιχάλη γίνονται παραστάσεις.” σχολιάζει ο κ. Γιώργος Αντωνάκης, καλλιτεχνικός διευθυντής του δήμου Ηράκλειου, και προσθέτει

“Το έργο αυτό είναι μια δύσκολη παραγωγή και μια σπανία δουλειά, αφού οι άνθρωποι που εργαστήκαν για αυτή έχουν πολλή όρεξη και μεράκι”.

